

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 2186	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering	Gradering Fortrolig
Kommer fra ..arkiv Sulitjelma Bergverk A/S	Ekstern rapport nr "522210004"	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:

Tittel

Div. rapporter Øynes, Fauske.

Forfatter

Dato

Bedrift

Sulitjelma Gruber A/S

Kommune

Fylke

Bergdistrikt

1: 50 000 kartblad

1: 250 000 kartblad

Fagområde

Dokument type

Forekomster

Råstofftype

Emneord

Sammendrag

Kort skildring av Øynesodden og Kvitheia kvartsforekomster ved Skjerstadvfjorden, og kalkfeltet Furnes - Nordvik i Valnesfjord. Rapport fra geologiske undersøkinger i området Fauske - Øynes. Tre konglomerathorisonter er skilt av marmorband nord for Klungsetvika. Fleire mektige marmorbenker ved Lovgavlen er undersøkt. Av mindre mengder finnes skifre og eruptive bergarter. Kvarts. Kalkstein. Marmor.

GEOLOGISKE UNDERSØKELSER SOMMEREN 1953

Fauske - Øines.

I den foreliggende rapport gis bare en oversikt over de av sommerens undersøkelser som ble foretatt i området rundt Fauske inkl. Øines. Rapporten er utelukkende basert på feltobservasjoner, noen mikroskopiske undersøkelser av det innsamlede materialet er ennå ikke foretatt. Vedlagte kart har M. 1 : 50 000. Til den geologiske kartering ble det i stor utstrekning benyttet luftfotos.

Konglomerater.

N for Klungsetviken danner konglomerater tre horisonter som er skilt fra hverandre ved marmorbånd. Vi har her for øss Konglomerat av typus Øines): i det vesentlige et sterkt presset kvartsitt konglomerat med en kalkholdig skifersubstans som grunnmasse. I underordnet mengde opptrer boller av kalk - og dolomittmarmor og granitt. Rent sporadisk er observert boller av skifer. Bollenes strekningsretning varierer mellom N 40 Ø og N 60 Ø med overveiende vestlig fall. Den underste av konglomeratbankene er vakkert blottet i de nylig foretatte skjæringer for Nordlandsbanens sidegren til Bodø og i den nedre del av Klungsetelven. Den renner i dagen over konglomeratet, men danner en underjordisk elv i den overforliggende marmor. Bollenes størrelse varierer fra hodestore i den nedre del og blir mindre lenger opp samtidig som de opptrer mer spredt. Konglomeratet er fulgt henimot Løvgavlen, hvor fortsettelsen ikke kunne fastlegges på grunn av overdekninger. Dets forløp ned mot sjøen kunne heller ikke klarlegges av samme årsak. Den mellomste bank går fra ytre Klungset til området syd for Beintevann, hvor den støter mot en kvartsittbank.

Den vestligste og mektigste konglomeratbank er fulgt fra Halsan til sydskråningen av Steinfjellet. I området rundt Kulengvannet har vi de største og tettest pakkede bollene mot vest, de samme forholdene gjør seg gjeldende på Halsan langs riksveien til Bodø.

For samtlige av konglomeratbankene gjelder at grensene mot de tilgrensede bergarter er skarp. På vestsiden av tangen ut mot Øines opptrer et konglomerat fra Havnviken i nordlig retning. Konglomeratet har her en mer polymikt karakter, særlig rett ovenfor Lundberget, selv om kvartsittbollene fortsatt er i overvekt. Grunnmassen er på samme sted mer kalkholdig og består enkelte steder av marmor. Granittboller med opptil 1 meters lengde er ikke sjeldne her. Bollene i denne bank blir mindre og mer spredt innerst i Havnviken, kalkgehalten er heller ikke så stor i denne retning. Lenger ut på Øineset inntar konglomerat et stort felt fra Vetten til Øinesgavlen. De største bollene finnes ute ved lykten på Øinesgavlen, bollene er mindre og mer spredte i det østligste parti.

I strandlinjen på nordsiden er konglomeratet mer kalkholdig. De marmorvarianter som brytes av Ankerske Stenindustri i Løvgavlen og går under navn av breché rosé o.l., oppfattes som kalkdolomittkonglomerater. Selve forholdet mellom dette og kvarsittkonglomeratet er ikke brakt på det rene. Heller ikke er det brakt full klarhet i forholdet mellom dette og den høyereliggende dolomittmarmor.

Marmor.

Nord for Klungsetviken har vi 3 større marmorbånd. Lengst mot vest strekker en kalkmarmorbenk seg fra ytre Klungset i NNØ retning. Denne er fulgt i høyde med Erikstadvannet. Kvarsittbollene består av en litt brunlig kvarsitt med muskovitt som underordnet bestanddel. De er vakkert utstrukket og danner sigarformede legemer (kfr. J. H. Vogt: Salten og Ranen). Granittbollene er ikke så regelmessig utformet, men danner mer eller mindre uregelmessige, utvalsede legemer. Dette synes især å være tilfelle hvor glimmerhalten er størst. Granitten i bollene består av en lys bergart med enkelte store biobittskjell. Mengden av muskovitt synes å være liten. Alle bollene har en skifrig utvikling. Enkelte boller består overveiende av grønn hornblende og epidot-zoizitt-mineraler. En antar at disse er et omdanningsprodukt fra granitten, da en også har observert delvis omvandlet granitt. Denne sort granittboller opptrer spesielt hvor kalk- og magnesiagehalten er høy. Av utseende ligner bergarten den granitt som opptrer i de store massiver mot nord og nordøst. Kalk- og dolomittbollene synes ikke å være så deformerte, dette skyldes muligens disse mineralers store evne til å omkrystallisere. De få skiferboller som er funnet, består av glimmerskifer.

Marmoren har her en blålig fargetone og for det meste grovkornet. Enkelte partier opptrer som en skifrig kalksten. Fra Klungset og NØ forbi Løvgavlen strekker seg en mektig marmorbenk som består både av kalkspatt og dolomittmarmor. Den ^{ne}gang smaler sterkt av mot syd. Dens forløp helt ned til sjøen kunne ikke fastlegges p.g.a. overdekninger. Fra Klungsetelven og nordover opptas benken mer og mer av en mektig og meget ren dolomittmarmor (hvit fauskemarmor). I det hengende av dolomittmarmoren opptrer en skifrig blålig til grå kalkmarmor.

Den undre marmorbenk består i det vesentlige av kalkspatt marmor. I etpar av bruddene til Ankerske Stenindustri kunne en her observere kalkspatt- og dolomittmarmor i veksellagering. Båndenes mektighet dreide seg bare om noen cm.

Like nord for Fauske kirke stikker et lite kalkmarmorparti i dagen, ellers tildekkes berget av de mektige Fauskemyrene.

På østsiden av Fauskeidet i Sjaaheia finner en igjen et smalt belte med kalkmarmor, som begrenses av skifere i øst og myren i vest. Kalken står her steilt. På Øineset består Veten av en steiltstående kalkmarmor. Vest for denne kan en oppspore en smal dolomittgang. Fra Lundberget til Knuvik opptrer kalkmarmor i vekselagring med skifer.

Kvarsitt.

Vest for Løvgavlen fra Beintevann i syd og nordover opptrer en skifrig, tildels helt hvit kvarsitt. Bergarten er etter min mening av sedimentær opprinnelse. Like syd for Beintevann opptrer vekselagring mellom skifer og kvarsitt. Skiferbåndene fører pent utviklede oktaedere av magnetitt. Den samme kvarsitttype finner en igjen som et lite felt ytterst på Øineset.

Kvarsitten fører ved siden av kvarts mindre mengder av muskovitt. Ganger av pegmatittisk karakter gjennomtrenger kvarsitten. Disse følger forkløftningene (diaklasene) i kvarsitten og fører bl.a. muskovitt bergkrystaller. Av andre sandstensaktige bergarter opptrer på Sjaaheia i nederste del av Finneidbekken og på nordsiden av Leivset en feltspatirik tykkskifrig bergart. Den oppfattes som et sediment med arkosesammensetning. På nordsiden av Leivsetodden kan en se denne feltspattholdige sandsten i vakker vekselagring med fylittisk skifere. Både på Sjaaheia og Leivset er denne bergart blitt brutt ut som skiferheller. På kartet er bergarten ikke utskilt.

Skifer.

Innen det undersøkte området nord for Klungsetviken spiller skiferne bare en underordnet rolle. Glimmerskifere, tildels granatførende, danner en kappe rundt kvarsittpartiet. Det samme er tilfelle ved kvarsitten på Øines. Her opptrerer tynnskifrig serisittisk skifer. Ved Lund opptrer skifer i vekselagring med kalk. Enkelte av skiferbåndene vest for Lundberget er sterkt foldet. Innerst i Fauskeviken opptrer skifer sammen med feltspattholdig sandsten..

Eruptiver.

Av basiske eruptiver har en bare funnet små brudinage-formede ganger av grovkornet amfibolitt fra Lundberget og sydover til Knuvik. Disse avslitte gangene er ledsaget av rustganger. Lignende forhold har vi også på Leivsetodden. Granittiske ganger opptrer nord for Finneid, men disse er ikke nærmere undersøkt.

Lagrekkefølgen.

Sedimentene inntar øyensynlig ikke sin opprinnelige rekkefølge. En må regne med flere innbyrdes forskyvninger. Den fulle klarhet vil en først få ved utvidede undersøkelser. Området på sydsiden av Skjerstadfjorden er av særlig interesse. Ser vi først på kvarsitten opp for Løvgavlen og på Øines, bærer denne tydelig preg av å være skjøvet på plass i sin nåværende stilling. Karakteristisk er at kvarsitten har skifere i yttergrensene og at inn-skyvningen har stoppet opp mot det fastere konglomeratet. Særlig tydelig er det å se på Øines, hvor grensen mot konglomeratet er godt blottet.

Innskyvningen synes å ha skjedd fra NV-retning. Flere andre skyveplan er også observert, men om disse er av lokal karakter eller ei, må fortsatte undersøkelser vise. Konglomeratet fra Halsan og nordover synes å ligge opp ned og har tydelig glideplanlignende begrensninger i heng og ligg. På samme måte tilkjennegis grensen mellom kalk og vestenforliggende konglomerat på Vetten. En utvidelse av det undersøkte området vil sikkert bringe mer klarhet i forholdene.

I det store konglomeratfelt på ytre del av Øines faller ikke lagdeling og skifrihet overens. Tynne skiferbånd i konglomeratet viser den opprinnelige lagdeling. De danner en nesten rett vinkel med skifrihetsplanet. Den store mektighet av kalken må etter dette tas opp til fornyet overveielse. I og med at en fører inn begrepet overskyvninger, kan en få samme horisont repetert i et høyere eller lavere nivå, og mektighetsmålingene må baseres på Øines. Her opptrer en tynn-skifrig serittisk skifer. Ved bunnen opptrer skifer i vekselagring med kalk et annet grunnlag enn tidligere. For å få den fulle oversikt over overskyvningenes natur, må en undersøke et større felt enn det som her er behandlet.

Sulitjelma 1 oktober 1953.

Ivar Dybdahl
Ivar Dybdahl

GEOLOGISKE UNDERSØKELSER SOMMEREN 1953

Fauske - Øines.

I den foreliggende rapport gis bare en oversikt over de av sommerens undersøkelser som ble foretatt i området rundt Fauske inkl. Øines. Rapporten er utelukkende basert på feltobservasjoner, noen mikroskopiske undersøkelser av det innsamlede materialet er ennå ikke foretatt. Vedlagte kart har M. 1 : 50 000. Til den geologiske kartering ble det i stor utstrekning benyttet luftfotos.

Konglomerater.

N for Klungsetviken danner konglomerater tre horisonter som er skilt fra hverandre ved marmorbånd. Vi har her for oss Konglomerat av typus Øines): i det vesentlige et sterkt presset kvartsitt konglomerat med en kalkholdig skifersubstans som grunnmasse. I underordnet mengde opptrer boller av kalk - og dolomitmarmor og granitt. Rent sporadisk er observert boller av skifer. Bollenes strekningsretning varierer mellom N 40 Ø og N 60 Ø med overveiende vestlig fall. Den underste av konglomeratbankene er vakkert blottet i de nylig foretatte skjæringer for Nordlandsbanens sidegren til Bodø og i den nedre del av Klungsetelven. Den renner i dagen over konglomeratet, men danner en underjordisk elv i den overforliggende marmor. Bollenes størrelse varierer fra hodestore i den nedre del og blir mindre lenger opp samtidig som de opptrer mer spredt. Konglomeratet er fulgt henimot Løvgavlen, hvor fortsettelsen ikke kunne fastlegges på grunn av overdekninger. Dets forløp ned mot sjøen kunne heller ikke klarlegges av samme årsak. Den mellomste bank går fra ytre Klungset til området syd for Beintevann, hvor den støter mot en kvartsittbank.

Den vestligste og mektigste konglomeratbank er fulgt fra Halsan til sydskråningen av Steinfjellet. I området rundt Kulengvannet har vi de største og tettest pakke bollen mot vest, de samme forholdene gjør seg gjeldende på Halsan langs riksveien til Bodø.

For samtlige av konglomeratbankene gjelder at grensene mot de tilgrensede bergarter er skarp. På vestsiden av tangen ut mot Øines opptrer et konglomerat fra Havnviken i nordlig retning. Konglomeratet har her en mer polymikt karakter, særlig rett ovenfor Lundberget, selv om kvartsittbollene fortsatt er i overvekt. Grunnmassen er på samme sted mer kalkholdig og består enkelte steder av marmor. Granittboller med opptil 1 meters lengde er ikke sjeldne her. Bollene i denne bank blir mindre og mer spredt innerst i Havnviken, kalkgehalten er heller ikke så stor i denne retning. Lenger ut på Øineset inntar konglomerat et stort felt fra Vetten til Øinesgavlen. De største bollene finnes ute ved lykten på Øinesgavlen, bollene er mindre og mer spredte i det østligste parti.

I strandlinjen på nordsiden er konglomeratet mer kalkholdig. De marmorvarianter som brytes av Ankerske Stenindustri i Løvgavlen og går under navn av breche rose o.l., oppfattes som kalkdolomittkonglomerater. Selve forholdet mellom dette og kvarsittkonglomeratet er ikke brakt på det rene. Heller ikke er det brakt full klarhet i forholdet mellom dette og den høyereliggende dolomittmarmor.

Marmor.

Nord for Klungsetviken har vi 3 større marmorbånd. Lengst mot vest strekker en kalkmarmorbank seg fra ytre Klungset i NNØ retning. Denne er fulgt i høyde med Eriksstadvarmet. Kvarsittbollene består av en litt brunlig kvarsitt med muskovitt som underordnet bestanddel. De er vakker utstrukt og danner sigarformede legemer (kfr. J. H. Vogt: Salten og Ranen). Granittbollene er ikke så regelmessig utformet, men danner mer eller mindre uregelmessige, utvalsede legemer. Dette synes især å være tilfelle hvor glimmerhalten er størst. Granitten i bollene består av en lys bergart med enkelte store biobittskjell.. Mengden av muskovitt synes å være liten. Alle bollene har en skifrig utvikling. Enkelte boller består overveiende av grønn hornblende og epidot-zoisitt-mineraler. En antar at disse er et omdanningsprodukt fra granitten, da en også har observert delvis omvandlet granitt. Denne sort granittboller opptrer spesielt hvor kalk- og magnesiagehalten er høy. Av utseende ligner bergarten den granitt som opptrer i de store massiver mot nord og nordøst. Kalk- og dolomittbollene synes ikke å være så deformerte, dette skyldes muligens disse mineralers store evne til å omkrystallisere. De få skiferboller som er funnet, består av glimmerskifer.

Marmoren har her en blålig fargetone og for det meste grovkornet. Enkelte partier opptrer som en skifrig kalksten. Fra Klungset og NØ forbi Løvgavlen strekker seg en mektig marmorbank som består både av kalkspatt og dolomittmarmor. Den gang smaler sterkt av mot syd. Dens forløp helt ned til sjøen kunne ikke fastlegges p.g.a. overdekninger. Fra Klungsetelven og nordover opptas banken mer og mer av en mektig og meget ren dolomittmarmor (hvit fauske marmor). I det hengende av dolomittmarmoren opptrer en skifrig blålig til grå kalkmarmor.

Den indre marmorbank består i det vesentlige av kalkspatt marmor. I etpar av bruddene til Ankerske Stenindustri kunne en her observere kalkspatt- og dolomittmarmor i veksellagring. Båndenes mektighet dreide seg bare om noen cm.

Like nord for Fauske kirke stikker et lite kalkmarmorparti i dagen, ellers tildekkes berget av de mektige Fauskemyrrene.

På østsiden av Fauskeidet i Sjaaheia finner en igjen et smalt belte med kalkmarmor, som begrenses av skifere i øst og myren i vest. Kalken står her steilt. På Øineset består Vetten av en steiltstående kalkmarmor. Vest for denne kan en oppspore en smal dolomittgang. Fra Lundberget til Knuvik opptrer kalkmarmor i vekselagring med skifer.

Kvarsitt.

Vest for Løvgavlen fra Beintevann i syd og nordover opptrer en skifrig, tildels helt hvit kvarsitt. Bergarten er etter min mening av sedimentær opprinnelse. Like syd for Beintevann opptrer vekselagring mellom skifer og kvarsitt. Skiferbåndene fører pent utviklede oktaedre av magnetitt. Den samme kvarsitttype finner en igjen som et lite felt ytterst på Øineset.

Kvarsitten fører ved siden av kvarts mindre mengder av muskovitt. Ganger av pegmatittisk karakter gjennomtrenger kvarsitten. Disse følger forkløftningene (diaklasene) i kvarsitten og fører bl.a. muskovitt bergkrystaller. Av andre sandstensaktige bergarter opptrer på Sjaaheia i nederste del av Finneidbekken og på nordsiden av Leivset en feltspatirik tykk-skifrig bergart. Den oppfattes som et sediment med arkosesammensetning. På nordsiden av Leivsetodden kan en se denne feltspatirholdige sandsten i valker vekselagring med fylittisk skifer. Både på Sjaaheia og Leivset er denne bergart blitt brutt ut som skiferheller. På kartet er bergarten ikke utskilt.

Skifer.

Innen det undersøkte området nord for Klungsetviken spiller skiferne bare en underordnet rolle. Glimmerskifere, tildels granatførende, danner en kappe rundt kvarsittpartiet. Det samme er tilfelle ved kvarsitten på Øines. Her opptrer en tynn-skifrig serisittisk skifer. Ved Lund opptrer skifer i vekselagring med kalk. Enkelte av skiferbåndene vest for Lundberget er sterkt foldet. Innerst i Fauskeviken opptrer skifer sammen med feltspatirholdig sandsten..

Eruptiver.

Av basiske eruptiver har en bare funnet små houdinage-formede ganger av grovkornet anfibolitt fra Lundberget og sydover til Knuvik. Disse avslitte gangene er ledsaget av rustganger. Lignende forhold har vi også på Leivsetodden. Granittiske ganger opptrer nord for Finneid, men disse er ikke nærmere undersøkt.

Lagrekkefølgen.

Sedimentene inntar tyensynlig ikke sin opprinnelige rekkefølge. En må regne med flere innbyrdes forskyvninger. Den fulle klarhet vil en først få ved utvidede undersøkelser. Området på sydsiden av Skjerstadfjorden er av særlig interesse. Ser vi først på kvarsitten opp for Løvgavlen og på Øines, bærer denne tydelig preg av å være skjøvet på plass i sin nåværende stilling. Karakteristisk er at kvarsitten har skifere i yttergrensene og at inn-skyvningen har stoppet opp mot det fastere konglomeratet. Særlig tydelig er det å se på Øines, hvor grensen mot konglomeratet er godt blottet.

Innskyvningen synes å ha skjedd fra NV-retning. Flere andre skyveplan er også observert, men om disse er av lokal karakter eller ei, må fortsatte undersøkelser vise. Konglomeratet fra Halsan og nordover synes å ligge opp ned og har tydelig glideplanlignende begrensninger i heng og ligg. På samme måte tilkjennegis grensen mellom kalk og vestenforliggende konglomerat på Vetten. En utvidelse av det undersøkte området vil sikkert bringe mer klarhet i forholdene.

I det store konglomeratfelt på ytre del av Øines faller ikke lagdeling og skifrihet overens. Tynne skiferbånd i konglomeratet viser den opprinnelige lagdeling. De danner en nesten rett vinkel med skifrihetsplanet. Den store mektighet av kalken må etter dette tas opp til fornyet overveielse. I og med at en fører inn begrepet overskyvninger, kan en få samme horisont repetert i et høyere eller lavere nivå, og mektighetsmålingene må baseres på ~~Øines~~. Her opptrer en tymskifrig serittisk skifer. Ved å se på skiferen i rekkefølge med kalk et annet grunnlag enn tidligere. For å få den fulle oversikt over overskyvningenes natur, må en undersøke et større felt enn det som her er behandlet.

Sulitjelma i oktober 1953.

Ivar Dybdahl

Berg

Befaring av kalkfelt Furnes - Nordvik i Valnesfjord.

den 14. august 1967.

Deltagere: Vilhelm Furnes (Cicerone), Johs. Økkenhaug.

Feltet strekker seg fra Furnesgården ytterst på halvøya vest for Valnesfjord-strengen, langs halvøyas vestsida til hytter syd for Nordvik gård ⁹ strek ca. N-S, streklengde ca. 1 000-1 500 m.

Feltet ligger i utmark mot sjøen hvor det er utmerkete kaimuligheter på odde i den sydlige del mot Furnes. Fylkesvei fører innenfor feltet frem til Furnes gård.

Kalkfeltet har fall 30 - 40° VNV (brattest innerst). Lagrekken i sydenden er følgende fra vest mot øst:

Kalk ca 20 - 30 m (mot sjøen).

Uren kalk med litt skifer og kvarts ca. 20 - 30 m.

Kalk (ca. 100 - 200 m) opp til halvøyas topp. (ca. 60 m.o.h.).

Feltet bør undersøkes nærmere, spesielt ang. kalkinnhold og størrelse.

062.003

Avskrift.

Utskrift av befaringsprotokollen ved Nordlandske Bergmesterembete
hva angår

Öinesodden kvartsforekomst.

Öinesodden kvartsforekomst i Fauske ble befaret 6. aug. 1956
sammen med prof. T. Strand, bestyrer Andersen og Arnt Braseth.

Kvartsen står i den bratte skrenten i vestspissen av Öineshalv-
öya som stikker ut i Skjerstadfjorden. Höyden opp fra stranden er
25-40 m, hvor man har kvartsitt og krystallkvarts i ca. 40 m mektig-
het med fall 10-15° mot öst. Midt i er et belte på 8-10 m med kalk-
og glimmerholdig kvarts og delvis smuldrende glimmerskiifer.

Hvor langt kvartsen fortsetter i strök og innover halvöya i fall-
retningen ble ikke undersøkt i det overdekkete terreng oppå flaten.

K. L. Böckman
sign.

Rett utskrift:
Nordlandske Bergmesterembede
K. L. Böckman
sign.

Riktig avskrift:

TILTAKSRÅDET
FOR INDRE SALTEN

062.004

AVSKRIFT.

Utskrift av befaringsprotokollen ved Nordlandske Bergmesterembete
hva angår

Kvitheia kvartsfelt.

Kvitheia kvartsfelt i Fauske ble befaret 7. aug. 1956 sammen
med prof. T. Strand, bestyrer Andersen og Leif Larsen.

Feltet ligger ved Benteinvannet ca. 2 km. nord for Klungset
i ca. 150 m. høyde. Man har der en stor kvartsittformasjon, minst
50-60 m. mektig men med de renere kvartslag i veksling med glimmer-
førende lag og glimmerskifer. Strøket er NÖ-SV (VSV) og rundt 20°
fall mot NV. Under kvartsen ligger kalksteinskonglomerat og der-
under kalkstein, så det er samme lagrekke som på Öineshalvöya, som
ligger i strökretningen.

I en kolle øst for Benteinvannet står ren kvarts överst i kollen
over 8-10 m. mektighet hvor man har et gammelt brudd som leverte
kvarts til Sulitjelma. Kvartsen ble kjørt til Klungset med hest
og vogn.

K. L. Böckman

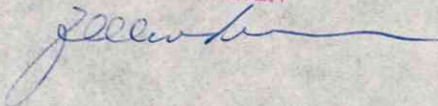
Rett utskrift:

Nordlandske Bergmesterembete

K. L. Böckman
sign.

Rett avskrift bevitnes:

TILYAKSRÅDET
FOR INDRE SALTEN

52220004

